

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
תשיעי

היכל
חמישי

מאמר

מי יתנר כאח לי

•

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע
— אדמו"ר ה"צמח צדק" —
מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

MAAMOR
MI YITENCHA KE'ACH LI

Copyright © 2018

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת ערב ראש השנה (סיום שנת תשע"ח ותחילת שנת תשע"ט הבעל"ט), יום הולדתו של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק", הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה „מי יתנך כאח לי" מאת כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

מאמר זה אינו הנחת השומעים אלא מכתבת ידו של כ"ק אדמו"ר הצ"צ עצמו. אך כתב יד הצ"צ עצמו לא הגיע לידינו, ונדפס כאן לראשונה. מכתב יד מעתיק.

המאמר (במהדורתו הסופית הנדפסת כאן) נמצא בכת"י 270 (קכג, א) בכותרת: בס"ד שבת שובה צ"ד [שנת תקצ"ד]. ובשינויים (מהדורא קודמת) בכמה כתבי-יד בכותרת: בעז"ה פ' ויגש תק"צ.

*

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וצינונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים"

ערב ר"ה, ה'תשע"ט
יום הולדת כ"ק אדמו"ר הצ"צ
ברוקלין, ניו.

(כסב סבת סוקה א)

בך ה יתנך כחא וי יתנך סבי מאי נהויה / הכי גהו ואזו כנפי אהמבקה
 כגון הגלות וי יתנך כחא וי שטאלו מראים אחוס ורועים
 " אוקום . פנא איעז אחיי ורועי אברורה נא אלוס בך אץ
 עינך כתיב גו טהבו כחאי אחוס הוא כגין סבהיל קיום כיון ספוס אמן
 בית אוקיע כו באזר סבטן סבות אוקיע קיום יאג נע אחיי ורועי . וברון כנסת
 כנפי סנז נמ כגלות וי יתנך כחא וי כו . והיוג עז עסל התורה וכסארת
 נשחב כהיל אן או אהמבקה כעוונן אלא ה אינא סא באבא . והעזן ברהס
 וס כ' כח' וברוקות סוגי בכנפי כח' לעיקום וכה' כעז . ופעני' וספוס' אספ
 כח' לעיקום כעזא וברורה גבורה כותס עב סאינו . כיו עולך כנפי' ופעזום
 עוברין אסכא יתס יעזא כעזא . וכיארת' כעזום סכעז עוונדום לנ' אן כעזום
 איעזר וטס סכח' וס בכנפי כח' כעזא וכה' לעיקוי כעס ועיקר כעזום לעיקום " .
 והס יתעלה יז העטן סא וסנן לעיקום וזה מראו כך . אץ העטן ברהס א לעיקום
 וזוא וסנן לעיקר וס כעזא יעסויט מראו כעס לעיקר . וכנס באכחיו כיו בעטסן
 איעזן אר אסר ירה אר כעטן וסיון דרך ה אעסויט לעיקר כו . אופכך סוגר
 התעז נע לעיקר סהוא כעל לעיקר וס כעזא כעל . וזהבן זה אזה סא כעזא
 מראו כעס לעיקר ועטן כח' לעיקר . וס אהמבם כיאור עטן היבוע סכאוס הכחא
 כוא אהיוט או ית' ברהה כעממסס ית' פ' ברהה . והעטן ברהס עב סא כעזא
 כעזום הו הוא וסין באבד . וס אמה סכעז עיקר החיוט והקיום סא כעזא
 הוא יע' כח' סניוט אבר . אעל יתו' ית' יתום וסעק אכדו וסנעס סניוט עולם
 עב סאן עיקר אמן כל כעזר . וכנס יתרבן יעסר ה כעזום כח' כעזא
 כ' ברהס רבן יעל סס . ויבוא רבקות סחלאלוט עוונות אמן וסכעז ס ית'
 סן כח' סנהה נעוית אוקיע כיו כעזא וסו ספוס וסכאוס כעזא סהעזום
 אה חללום

פקסימיליא מכתב-יד מעתיק ד"ה מי יתנך כאח לי
— נדפס לקמן —

מאמר מי יתנך כאח לי

(בס"ד שבת שובה צד)

מ"י יתנך² כאח לי יונק שדי אמי וגו', הגנה זהו³ מאמר כנס"י להקדב"ה בזמן הגלות מי יתנך כאח לי שישאל נקראים אחים ורעים למקום כמ"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, אך עיקר בחינה זו שיהי' בבחי' אחים הוא בזמן שבהמ"ק קיים כמו שסיים למען בית אלקינו כו' כלומר שבזמן שבית אלקינו קיים אז נק' אחי ורעי. וזהו בקשת כנס"י שמ"מ גם בגלות מי יתנך כאח לי כו', והיינו ע"י עסק התורה וכמשארז"ל משחרב⁴ בהמ"ק אין לו להקדב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה.

והענין דהנה יש ב' בחי' ומדריגות שונות בכנס"י בחי' צדיקים ובחי' בעלי תשובה, ולפעמים מזכירין לשבח בחי' צדיקים במעלה ומדריגה גבוהה

תרנ"ד ע' קד ואילך. סה"מ תרס"ג ח"ב ע' צט. ד"ה המלאך הגואל בסה"מ תרפ"ד ע' קסח ואילך. ד"ה דבר גו' קדושים (תשכ"א) בסה"מ מלוקט ח"ג ע' רנא, רנה ואילך.

באוה"ת דרושים לר"ה כרך ו' ע' בתלא כתב אדמו"ר הצ"צ רשימת מאמרים שבהם נתבאר עניני ראש השנה, והראשון שם הוא: עיין מ"ש בד"ה מי יתנך כאח לי כו'. ע"ש.

המאמר נדפס כאן מכת"י 270 (קכג, א) בתאריך: בס"ד שבת שובה צ"ד. ונמצא במהדורא קודמת (בלי הגהות אדמו"ר הצ"צ) בכת"י 2029 (מגמ, א), ובכת"י 3151 (קל, א).

(2) מי יתנך: שה"ש ח, א.

(3) זהו מאמר כנס"י להקב"ה: ראה גם מדרש תנחומא שמות פיסקא כו: ישראל אומרין לפני הקב"ה מי יתנך כאח לי כו'. ובזו"א קפד, א: האי קרא כנסת ישראל אמרו למלכא כו'. וראה עוד בד"ה מי יתנך בתו"א תרומה עט, ג. ומקבילו בסה"מ תקע"א ע' צג.

(4) למען אחי ורעי: תהלים קכב, ח. ראה זו"ב קכב, א: ועל דא זכו ישראל לאתקרי אחים לקוב"ה כו'. ונמצא על זה באורך ב"ספר הערכים-חב"ד" ערך אח בסעיף "הקב"ה וישראל – אחים" (ע' קעא ואילך).

(5) משחרב בהמ"ק: ברכות ח, א. וראה תניא פל"ד. פניג. וראה ביאור הענין כאן, בד"ה מי יתנך בסה"מ תשמ"י (ש"פ תרומה) ע' קיא. [וראה במ"מ במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תמד. שם קונטרסים ע' שסד].

(1) מי: מיוסד על ד"ה זה בלקו"ת שה"ש מד, ב (הנחת מהר"ל אחיו של כ"ק אדמו"ר הזקן). ונוסח שני בסה"מ תקס"ה ח"א ע' תפז (הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי). ונוסח שלישי (הנחת הר"מ בן אדה"ז) בכת"י 2058 (מב, ב), וכת"י 398 (כא, א). מאמר אדה"ז הוא מ"ליל ש"פ בהר תקס"ה, תורה ברבים בעיר שקלאב.

הגהות על מאמר אדה"ז, נדפסו באוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תרלד-תרנ (הגהות על נוסח הלקו"ת). שם ע' תערד-תרפח (הגהות על נוסח שני, הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי. גם בפנים המאמר בתקס"ה שם ע' תפז ואילך, נדפסו עוד הגהות מאדמו"ר הצ"צ).

המאמר שלפנינו כאן נרשם ע"י כ"ק אדמו"ר הצ"צ לפי נוסח שלישי (הנחת הר"מ בן אדה"ז) בתוספת הגהות.

בסה"מ תקס"ה שם ע' תצז, נדפס ביאור על המאמר (הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי). ונוסח אחר המביאור נמצא ג"כ בכת"י הר"מ בן אדה"ז. ונמצא ג"כ הביאור בתוספת הגהות באוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תרנא ואילך (שם הוא ע"פ נוסח הנחת הר"מ). שם ע' תרפח ואילך (ע"פ נוסח הנדפס בסה"מ תקס"ה).

תוכן מהמאמר (בשינויים) נמצא ג"כ בד"ה מי יתנך בס' מאמרי אדמו"ר האמצעי – הנחות תקע"ז ע' פח-קיג. ד"ה שאו את ראש בסה"מ תרכ"ו ע' קג ואילך. ד"ה מי יתנך: בסה"מ תרל"א ח"א ע' קטו ואילך. סה"מ

ביותר עד שאמרו במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים ולפעמים מזכירין לשבח יותר מעלת הבע"ת וכמארז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד ושני הבחי' יש בכנס"י בחי' בע"ת ובחי' צדיקים כמ"ש ועמק* כולם צדיקים.

והנה מתחלה יש להבין הענין של לשון צדיקים למה נקראו כך, אך הענין דהנה לשון צדיקים הוא מלשון צדקה וכל¹⁰ המצות מעשיות נקראו בשם צדקה וכמ"ש באברהם כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה כו', ולפיכך שומר התומ"צ נק' צדיק שהוא בעל צדקה וכל המצות בכלל. ולהבין זה למה כל המצות נקראו בשם צדקה וענין בחי' צדיק, יש להקדים ביאור ענין הידוע שתכלית הבריאה הוא להיות¹¹ לו ית' דירה בתחתונים מהו פי' דירה. והענין דהנה עד¹² שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד, וכן לאחר שנבה"ע עיקר החיות והקיום של כל העולמות הוא רק מבחי' שמו ית' לבד אבל מהותו ועצמותו ית' מרום ונשגב לבדו ומתנשא¹³ מימות עולם עד שאין ערוך אליו כלל כנודע, וכמ"ש מה¹⁴ רבו מעשיך ה' כולם בחכ' עשית פי' מה רבו מפני שיש ריבוא רבבות השתלשלות עולמות לאין קץ ומספר יש מהן שהן בבחי' השגה נגלית אלינו כמו הגלגלים ושמי השמים ושכליים נבדלים המנהיגים את הגלגלים כו' ויש מהן שהן בבחי' העלם מהשגה ואין להשגה תפיסא בהם כלל כמבואר למעיין באדרא¹⁵ ריבוי העולמות כו' וכולם בחכ' עשית שהן נמשכים מא"ס ב"ה ע"י בחי' חכ', ולכאורה יפלא לשון מה רבו מעשיך עשית איך שייך לומר עשייה על עולמות עליונים רוחני' תכלית הרוחניות. אך הענין הוא דהנה עד"מ בנפש האדם כשכותב איזה שכל או מצייר איזה ציור נאה בהשכל הנה עצם הציור והכתיבה הוא ע"י כח המעשה שבידים, אך מ"מ מתלבש בו הארה מכח השכל בכח העשיי' שביד לעשות כפי השכלת השכל שבמוח, אבל מובן שאינו מתלבש

אות ג' (לפני הקיצור) ובמקומות רבים מביא על זה הפסוק „וצדקה תהי' לנו גו" (ואתחנן ו, כה), ראה: ת"א מב, ג. לקו"ת אמור לד, ב. שם דרושים ליוהכ"פ סט, ג. ועוד. וראה לקמן הערה 46. ובמ"מ בתו"ח שמות יד, א].

(11) להיות לו ית' דירה בתחתונים: ראה תנחומא נשא פיסקא טו. תניא ר"פ ל"ו, ובמ"מ לשם. [וראה במ"מ בסה"מ תרמ"א ע' יח].

(12) עד שלא נברא העולם: פרקי דרבי אליעזר פ"ג.

(13) ומתנשא מימות עולם: נוסח התפילה (ברכת יוצר).

(14) מה רבו: תהלים קד, כד.

(15) באדרא ריבוי העולמות: זח"ג קכח, ב ואילך. רפח, א ואילך.

(6) במי נמלך: ב"ר פ"ח, ז. ועוד. וראה במ"מ בלקוטי שיחות חט"ז ע' 487.

(7) במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב. וראה במ"מ בלקוטי שיחות ח"ד ע' 361 וע' 363.

(8) ועמך כולם צדיקים: ישעי' ס, כא.

(9) צדיקים הוא מלשון צדקה: כ"ה ג"כ בלקו"ת מסעי צא. א. שה"ש טז, ג. ובכ"מ [וראה בנסמן באורך במ"מ בסה"מ תרל"ח ע' תז. ועיין סה"מ תרמ"ב שם ע' שיא]. וראה עוד בכ"ז, בד"ה מי יתנך בסה"מ תרמ"ב ע' קא וע' רפו ואילך.

(10) וכל המצות מעשיות נקראו בשם צדקה . . כי ידעתי: וירא יח, יט. בלקו"ת שה"ש טז, ג מציין על זה גם לתניא פל"ז. [לקמן בסוף

בכח העשיי' מבחי' השכל רק מבחי' תחתונה שבמדריגת השכל ונק' בחי' עשיי' שבשכל שממנו נמשך להתלבש בכח העשיי' שביד ממש, אבל לא עצם השכל שבמוח כי הרי כח העשיי' כלא לגבי כח הדיבור שבפיו ואצ"ל לגבי המח' ואצ"ל לגבי כח השכל שהוא מצד עצם רוחני מושלל מגדר מעשה גשמיות בתכלית לכן כדי שיתלבש ממש בכח המעשה להיות נמשך ממנה עשי' גשמיות היינו מעשה הכתב והציור בהשכל הוא מבחי' אחרונה שבו ונק' עשיי' שבשכל היינו מה שמשכיל במוחו עשיי' גשמיות שהוא שאינו ערוך לגבי השכלת ענינים רוחנים שיוכל להשכיל בשכלו נפלאות, כך עד"מ למעלה כתיב כולם בחכ' עשית שכל העולמות עליונים ותחתונים נמשכו ונתהוו רק מבחי' היותר אחרונה שבבחי' החכ' ונק' עשיי' שבחכ' כי מה שעלה בחכמתו ית' התהוות העולמות אפי' העליונים אין בחי' חכ' זו ערוך לגבי עצם בחי' חכ' שלמעלה מבחי' עולמות בציור העשיי' גשמיות שבשכל לגבי עצם כח השכל, וז"ש מה רבו מעשיך שאפי' עולמות עליונים נק' עשיי', וכמ"ש¹⁶ לעושה נפלאות שהן עולמות עליונים (אך מ"ש כולם בחכ' עשית הוא שיותר מזה לאין קץ אין ערוך לגבי א"ס ב"ה כי כל בחי' ומדריגות ח"ע בעצמה מקור העולמות אינה נחשבת לגבי עצמותו ית' רק כמו בחי' כח המעשה בלבד שמלוּבש בה רק בחי' הארה תחתונה שבכח השכל הנ"ל, כך עד"מ למעלה הנה גם עצמיות ח"ע נגד עצמות המאציל ית' נחשבת רק לבחי' כח העשיי' לבד ומתלבש בו הארה בעלמא מא"ס ב"ה לפועל עי"ז כל העולמות עליונים והיינו כי א"ס ב"ה מצד עצמו אינו בגדר לומר עלי' בחי' חכמה כו', ולכן כדי שיהי' בחי' חכ' להיות כולם בחכמה עשית הנה הארה זו ממנו ית' המתלבשת בחכמה הוא כמו התלבשות בחי' השכל בכח העשיי' שהוא רק הארה תחתונה מהשכל, כך הארה בעלמא מא"ס ב"ה מתלבש בחכמה שיהי' התהוו' עולמות עי"ז כמו הכתיבה עי"ד היד והנה הארה זו הוא הנק' שמו הגדול כי השם הוא רק הארה בעלמא מעצמותו ית' כמו בחי' תחתונה עד"מ לשכך את האוּזן כו' שמוזה נמשך להיות בחי' עשית בחי' כח הפועל בעולמות).

(ב) **והנה** בחי' זו נק' בזוהר¹⁷ ממלא כל עלמין והוא בחי' כח הפועל בנפעל כמשל בחי' הארת השכל המתלבש בכח המעשה שביד המתלבש במעשה הכתב או הציור כו'. כך מתלבשת בחי' חכמתו ית' בכל העולמות להחיותו וכנ"ל בפ"י כולם בחכמה עשית מתחלק לכמה מדריגות שונות בריבוי רבבות עולמות עליונים ותחתונים כנ"ל, ובכולם נמשך בחי' כח הפועל בנפעל לכל חד לפום שעורא דילי'. וזהו בחי' ממכ"ע עליונים ותחתונים לכל בחי' כפי מדרגתה. אך בחינה זו בכח הפועל המתלבש בנפעל אינה אלא הארה בעלמא מבחי' חכמתו ית' אבל עצם הכח הוא למעלה מעלה במדריגה מבחי' כח והארה המתפשט ממנו בהנפעל כי עצם הכח אינו מתלבש כלל בהנפעל להיות ממכ"ע כי אם הוא בחי' סובב כל עלמין ומקיף לכולם בשוה כמשל עיגול הגשמי מבלי שימצא בו בחי' מעלה ומטה כלל ולכן הגם שנאמר מה רבו מעשיך שיש ריבוי

17) בזוהר ממלא כל עלמין: ח"ג רכה, א.

16) לעושה נפלאות: תהלים קלו, ד.

מדריגות עולמות לאין קץ זהו בחי' כח המתלבש בנפעל, אבל בבחי' עצמות כח הפועל האלקי נכללים כולם יחד מבלי קדימה לא' על זולתו קטן וגדול שם הוא בהשוואה אחת וכמ"ש כחשכה¹⁸ כאורה שאין יתרון לאור על החושך.

וזוהו שנאמר לעושה נפלאות וכן עושה¹⁹ פלא שגם עולמות העליונים הם בחי' עשי' לבד אצלו ית' ונאמר עליהם מה רבו מעשיך ה'. וזהו שאנו מוצאים שהמלאכים עליונים אומרים איהו²⁰ מקום כבודו שאינו מושג אף לעליונים וזהו פי' קדושו²¹ שהמלאכים אומרים היינו שהוא ית' מובדל מהם אבל מלא²² כל הארץ כבודו דוקא דבאמת זהו שני הפכיים שאינו מושג למעלה ובהארץ שלמטה יהי' מלא כבודו, אך באמת מצד בחי' טוב כל עלמין המקיף לכל העולמות בשהו דכחשכה כאורה שוין יסבלו הב' הפכיים בנושא אחד שיהי' המלאכים עליונים אומרים איה מקום כבודו כו', ויהי' מלא כל הארץ כבודו כו', וזהו ענין שתכלית הבריאה הי' להיות לו דירה בתחתונים דהיינו בחי' דירה ממש בבחי' גילוי. וזהו מצד גילוי בחי' סוכ"ע דמעלה ומטה שוין ע"כ יוכל להיות הגילוי למטה ממש משא"כ מצד בחי' כח הפועל שבנפעל הנה למטה הוא בבחי' הסתר והעלם כו' אך כדי שיהי' הגילוי למטה הוא בבחי' הסתר והעלם כו'.

אך כדי שיהי' הגילוי למטה הוא דוקא ע"י בחי' ביטול (כי²³ מי שהוא בחי' יש וגסות הרוח אין אני²⁴ והוא יכולים לדור כו' והיינו כמ"ש מלכותך²⁵ מלכות כל עולמים וממשלתך כו', פי' דההפרש²⁶ בין מלוכה לממשלה הוא המלוכה הוא בריצוי העם שבוחרים להם מלך למלוך עליהם, ומושל נק' מי שרודה ומושל על העם שלא מרצונם כך עד"מ למעלה בעולמות עליונים שהם בתכלית הביטול ומקבלים עליהם עול מלכות שמים באהבה ורצון מלך²⁷ שמו נק' עליהם משא"כ למטה נק' בחי' ממשלה שמושל עליהם בהכרח כו', וזהו וממשלתך בכל דור ודור ר"ל דממשלה הוא בכל הדורות, אבל בחי' מלוכה אינו אלא כשאכשור דרי, ולזאת צריכים להמשיך בחי' הביטול למטה שיהי' בטלים ג"כ בתכלית הביטול ויקבלו עליהם עול מלכותו באהבה ורצון שאז יהי' מלך שמו על התחתונים כמו על העליונים.

(ג) והנה כל זה נעשה ונמשך ע"י מעשה הצדיקים העוסקים בתורה לשמה ומקיימים מצותיו ית' ובטלים אליו בתכלית הביטול בבחי' מה וכמ"ש

24) מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

25) דההפרש בין מלוכה לממשלה: ראה עוד מזה: תוי"א בראשית ג, ד. יתרו עד, ד. לקו"ת דברים א, ב. שם דרושים לר"ה נה, ב. נו, ב. שה"ש מד, ג.

26) מלך שמו נק' עליהם: ע"פ פיוט „אדון עולם“.

18) כחשכה כאורה: תהלים קלט, יב.

19) עושה פלא: בשלח טו, יא.

20) איה מקום כבודו: נוסח קדושת כתר.

21) קדוש שהמלאכים אומרים: ישעי' ו, ג.

22) חולין צא, ב. זח"ג פב, א. רפא, א. ועוד.

22*) מלא כל הארץ כבודו: ישעי' שם.

(22*) (כי: בכת"י חסר סיום המוסגר.

23) אין אני והוא: סוטה ה, א.

ונחננו²⁷ מ"ה שע"ז ממשיכים גילוי אא"ס ב"ה שיתגלה למטה כמו למעלה, בהיות ידוע²⁸ שהתלבשות אא"ס ב"ה הוא בחכמה דוקא מצד בחי' הביטול שבה שהוא בחי' כח²⁹ מ"ה ולזאת כדי שיהי' גילוי והמשכת אא"ס ב"ה בהעולמות הוא ע"י עסק התורה דמחכמה³⁰ נפקת לכך יוכל להיות דירה בתחתונים ע"י ההתלבשות בחכ' כח מה של הצדיקים העוסקים בתורה שהיא חכמתו ית' בבחי' ביטול וע"י קיום המצות, דרמ"ח³¹ מ"ע נק' רמ"ח אברים דמלכא עד"מ איברי האדם כשיאחזנה חבירו בידו או בשאר איבריו יוכל להמשיך אותו אליו ע"י אחיזתו באבר ההוא, כך עד"מ ע"י המצות יכולים להמשיך עצמות אא"ס ב"ה שיתגלה למטה בעש"י.

וְזַ"ש ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, עד"מ³² הדרך הגשמי שהולכין בה מעיר לעיר שהדרך הוא המחבר את ב' עיירות אלו להיות אנשי עיר זו מהלכין ובאין לעיר השנית, כך עד"מ הצדקה הוא דרך ההמשכת שם הוי' שנמשך ומתגלה למטה בעש"י ע"י מעשה הצדקה להחיות³³ רוח שפלים ולמאן דלית לי' מגרמי' כלום, שע"ז יתעורר למעלה מדת החסד עליון להשפיע רב טוב ית' להחיות רוח שפלים שלמטה בעש"י שיומשך גילוי שם הוי' ב"ה למטה שיהי' לו דירה בתחתונים דוקא, וכן ע"י כל המצות כולן ממשיכים גילוי אא"ס ב"ה שיתגלה למטה בחכ' דעש"י היא התורה המלובשת בעש"י שהיא חכמתו ית', ולזאת נק' תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן בשם³⁴ תר"ך עמודי אור, עד"מ העמוד שהבית נשען עליו שהמחבר הגג עם הרצפה בחיבור אחד שהוא זקוף ומתוח מן התקרה עד הרצפה כך עד"מ המצות הם המחברים גילוי א"ס ב"ה הסיכ"ע שיהי' נמשך ומתגלה למטה (וזהו^{34*} ענין דירה בתחתונים וגילוי זה הוא ע"י התורה ומצות שהמצות הם תר"ך עמודי אור בחי' כתר כנ"ל שנמשך ומתגלה למטה. וגם התורה אע"ג דמחכמה נפקת היינו גילויהי הוא מחכ' אבל שרשה למעלה מהחכ', והיינו כדכתי' חכמות³⁵ בחוץ ב' חכמות כי בראשית³⁶ ברא ות"י חכמתא זהו בחי' הנק' עש"י כנ"ל בפ"י בחכ' עשית וכמו עד"מ בנפש בחי' עש"י שבחכ', וחכמה זו נחלקת לל"ב³⁷ נתיבות היינו ל"ב ויאמר אלקי' דמעשה בראשית,

27 ונחנו מה: בשלח טז, ז. ח.
 28 ידוע שהתלבשות אא"ס ב"ה הוא בחכמה: ראה תניא פל"ה בהגה"ה, ובמ"מ לשם. [וראה במ"מ במאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' כא. שמות ח"ב ע' תקנב].
 29 כח מ"ה: זח"ב כח, א. לד, א.
 30 דמחכמה נפקת: זח"ב מב, א. פה, א.
 31 קכא, א. ועוד.
 32 דרמ"ח מ"ע: ראה תקוני זהר תיקון ל (עז, א). תניא ריש פכ"ג, ובמ"מ לשם.
 33 עד"מ הדרך הגשמי: ראה גם תו"א וישב ל, ג. לקו"ת בשלח ב, א. ביאה"ז וישלח

מח, ב. ובכ"מ.
 33 להחיות רוח שפלים: ישע"י נו, טו.
 34 בשם תר"ך עמודי אור: ראה לקו"ת להאריז"ל חבקוק. פרדס ש"ח פ"ג. אגה"ק סכ"ט, ובמ"מ לשם.
 34* (וזוהו: בכת"י חסר סיום המוסגר.
 35 חכמות בחוץ ב' חכמות: משלי א, כ. זח"א קמא, ב.
 36 בראשית ברא: בראשית א, א (תרגום ירושלמי).
 37 לל"ב נתיבות: ס' יצירה פ"א, א-ב.

משא"כ התורה היא בחי' חכמה סתימאה ולכן התהוות בחי' ח"ס ע"י שערות ולא ע"י נתיבות, כמו עד"מ כשחכם גדול משפיל חכמתו בעסק עשיי' גשמיית אין שייך ע"ז לומר נתיב מעצם חכמתו רק ע"ד בחי' שיערה לבד ולכן ע"י התורה ממשיכים דירה בתחתונים מעצמות חכמתו.

ושייכות בחי' זו לענין יונק שדי אמו היינו כמו ע"י יניקה מתגדלים איברי הולד כך ע"י המצות נמשך תוספת אור ברמ"ח אברים דמלכא הנק' ז"א ועיי' מ"ש בביאור³⁸ ע"פ משה ידבר, ועמ"ש ע"פ³⁹ אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות אלו ת"ח משם י"ל כאן ג"כ ענין שדי אמו.

והנה המצות נחלקים דרך כלל לשלשה חלקים שהם מחשבה דיבור ומעשה, יש מצות התלויות במח' כמו ואהבת⁴⁰ דכתיב לעשותה⁴¹ לאהבה דהיינו ע"י מוח שליט על הלב כנזכר בתניא פט"ז, ויש מצות התלויות בדיבור שהוא עסק התורה ותפלה שע"י הדיבור דוקא בתורה ימשיך גילוי אא"ס למטה כמ"ש ואשים⁴² דברי בפיך כמו שארז"ל שהקורא⁴³ בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו וממילא כאשר מלוּבש דבר ה' ית' בפיו מתלבשת ג"כ המח' עילאה במחשבתו כי א"א לדבור בלא מחשבה שכאשר האדם מדבר מוכרח להיות באותו האות מלוּבש מחשבת שכלו בהדבור לצרף אותיות הדבור איך ומה לדבר משא"כ כשלא יחשוב מאומה לא יצטרפו מעצמן צירופי אותיות הדיבור כך עד"מ למעלה כשנא' וידבר⁴⁴ ה' אל משה מוכרח להיות מלוּבש במח' עילאה בדבר ה' הוא ית' ולזאת כשקורא בתורה אזי מתלבש בו דבר ה' ית', וממילא מחשבתו ית' מתלבשת ג"כ במחשבת שחושב בשעת הקריאה בחכמת התורה ומעשה הוא בחי' מעשה הצדקה להחיות רוח שפלים, ודומיהן קיום המצות מעשיות דרך פרט שעיי' ימשיכו דרך הוי' שיתגלה אא"ס ב"ה למטה בעשיי'. וזהו כ⁴⁵ לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי, ר"ל דמשום הכי אין דרכיכם דרכי שאין ממשיכים בחי' דרך הוי' משום כי לא מחשבותי מחשבותיכם שאין מקשר מחשבתו בתורה ותפלה וממילא בטל מעסק המצות כי כל המעשים נמשכים אחר המחשבה שהמח' מושל ושליט על כל איברי הגוף, אבל אם מחשבותי מחשבותיכם ע"ד הנ"ל בבחי' לעשותה לאהבה ובדיבור התפלה והתורה אזי יהי' ג"כ דרכיכם דרכי שיומשך בחי' דרך הוי' שיומשך אא"ס ב"ה ומתגלה למטה ע"י עסק התומ"צ. אך דרך כלל נק' כל

42) ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.
43) שהקורא בתורה: תנא דבי אליהו רבה ריש פ"ח. [וראה במ"מ בתו"ח וז"ל ח"א נח, ג].
44) וידבר ה' אל משה: וז"ל, ובכ"מ.
45) כי לא מחשבותי: ישעי' נח, ט.

38) בביאור ע"פ משה ידבר: תו"א סח, ג-ד.
39) ע"פ אני חומה זו תורה . . . אלו ת"ח:
שה"ש ח, י. ד"ה זה מפ' בשלח שנת תקס"ה, נדפס בתוס' הגהות באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשמח. כרך ג ריש ע' א"ג.
40) ואהבת: ואתחנן ו, ה.
41) לעשותה לאהבה: עקב יא, כב.

המצות בשם צדקה כמ"ש והעמדנו⁴⁶ עלינו מצות לתת שלישית השקל בכל שנה והיינו לפי כי הפעולה שנעשה ע"י כל המצות הוא כענין הצדקה שענינה להחיות רוח שפלים ונדכא כו', כך ע"י כל מצוה ומצוה נמשך גילוי אא"ס ב"ה למטה להחיות רוח שפלים, וז"ש דרך הוי' לעשות צדקה וכתוב וצדקה⁴⁷ תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת כו'.

(אות ג' נת' כי המשכה זו דגילוי סוכ"ע למטה שנק' דירה בתחתוני' ושיהי' למטה בחי' ביטול זה נמשך ע"י הצדיקים עוסקי בתומ"צ אורייתא מחכ' נפקת כח מה ביטול ובה שורה אא"ס ב"ה, ועיי' בהג"ה פ"י בחכמות בחוץ והמצות רמ"ח אברים דמלכא תר"ך עמודי אור ושהמצות נחלקים דרך כלל לג' בחי' מח' דבור ומעשה וזהו כי לא מחשבותי כו' אבל אם מחשבותי מחשבותיכם יהי' דרכיכם דרכי ודרך זה הוא ושמרו דרך כו').

(ד) וזהו מי יתנך כאח לי שזהו מאמר ובקשת כנס"י מהקב"ה בזמן הגלות שלפי שבזמן הגלות הוא בחי' אל⁴⁸ מסתתר וכתוב אותותינו⁴⁹ לא ראינו פ"י האותיות הם המשכות מלשון⁵⁰ ואתא שהמשכות אינן נמשכים בגילוי למטה, ובקשתה זו שיהי' הגילוי למטה להיות דירה בתחתונים ולא יהי' ההסתר וההעלם.

(ו) וביאור הענין איך מבואר זה בפ"י כאח לי, הענין הוא דמבואר⁵¹ במ"א הטעם שקראו חז"ל לו ית' בשם הקב"ה דהנה כתיב שאו⁵² ידיכם קדש וברכו את הוי', פ"י קדש הוא א"ס ב"ה ממש שמובדל מכל בחי' השתלשלות העולמות שבבחי' זו נאמר אס"ס⁵³ צדקת מה תתן לו כו' שהוא למעלה מאתעדל"ת דאעפ"י שע"י המצות ממשיכים גילוי אא"ס ב"ה הסוכ"ע נק' המשכה זו קדוש בו"י כי הוי"ו מורה על המשכה, אבל מהו"ע ית' למעלה מגדר המשכה ונק' קדש בלא וי"ו ולכן אומרים ג"פ קדוש לפי שהמשכה ע"י המצות נחלקים דרך כלל לג' בחי' היינו מחדו"מ כנ"ל ע"כ הם ג' בחי' המשכות אבל קדש העליון אין בו בחי' התחלקות מדרגות כלל, לפי שהוא למעלה מגדר המשכה, וזהו שאו ידיכם קדש וברכו פ"י המשיכו משם את שם הוי' שיהי' בחי' קדש בו"י ולכן נק' הקדב"ה שבחי' קדוש הוא ברוך ונמשך מבחי' קדש העליון והיינו ע"י תומ"צ כנ"ל. אך

48) אל מסתתר: ישעי' מה, טו.

49) אותותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.

50) מלשון ואתא: ברכה לג, ב. ראה תו"א בשלח סה, ב. לקו"ת שה"ש לג, ג. [ובמ"מ בתו"ח שמות כה, ג].

51) במ"א הטעם שקראו חז"ל: ד"ה צאינה

וראינה בלקו"ת שה"ש כא, ב.

52) שאו ידיכם קדש: תהלים קלד, ב.

53) אם צדקת: איוב לה, ז.

46) והעמדנו עלינו מצות: נחמי' י, לג: והעמדנו עלינו מצות לתת עלינו שלישיית השקל בשנה לעבודת בית אלקינו. ובגמ' ב"ב ט, א: שקולה צדקה כנגד כל המצות שנאמר והעמדנו עלינו מצות וגו' מצוה אין כתיב כאן אלא מצות. וראה גם לקו"ת ראה כג, ג. שה"ש מד, ג.

47) וצדקה תהי' לנו: ואתחנן ו, כה. [וראה לעיל הערה 10].

הנה בגלות כתיב ה'⁵⁴ ממרום ישאג, ופי' בזוהר⁵⁵ קוב"ה סליק בגלותא לעילא לעילא, והוא ע"ד מאמר וכד⁵⁶ אנת תסתלק מינייהו אשתארן כו', פי' שנסתלק בחי' הנק' קדוש בוי"ו מלהיות מאיר למטה כי אם עלה למקורו בחי' קדש העליון ושם כתיב אם צדקת כו', וע"כ ע"א⁵⁷ מושלים דבבחי' זו כחשכה כאורה, ולכן נק'⁵⁸ הגלות בשם עיבור כמו הולד כשהוא בבחי' עיבור אין הנשמה מתגלה כלל בהכלים שאין העין רואה כו', כך הוא בחי' אנת תסתלק מינייהו מהכלים כו' ואין האור הנק' קדוש בוי"ו מאיר בהכלים כי נכלל במקורו בחי' קדש. וזהו ג"כ דלפעמי' כתיב עליו ית' כמראה⁵⁹ אדם ולפעמי' כתיב כי⁶⁰ לא אדם הוא כי בחי' אדם זהו ההתלבשות בכלים חסדי⁶¹ דרועא ימינא כו' ואז נק' הקדב"ה קדוש בוי"ו, אבל בחי' מקור האור שלמעלה והגילוי והתלבשות בכלים זהו כי לא אדם הוא ונק' קדש בלא וי"ו. וזהו והחיות⁶² נושאות את הכסא להעלות בחי' כמראה אדם למעלה מעלה בכדי שיהי' משם אח"כ ההמשכה בבחי' אדם.

וזהו הבקשה מי יתנך כאח לי שיהי' בחי' לידה והתגלות בחי' כמראה אדם ולא שיהי' ח"ו בחי' וכד אנת תסתלק כו' מהכלים שנק' בחי' עיבור, ולכן אמרו שזהו בקשת כנס"י מהקדב"ה פי' שיהי' המשכות קדוש בוי"ו דוקא שאז הוא בחי' כאח לי בחי' כמראה אדם כו', והוא ענין הכרובים⁶³ פניהם איש אל אחיו, משא"כ בחי' כי לא אדם הוא אין שייך לומר כאח לי שאינו בצירוף אדם כלל, ועוד דבבחי' זו כחשכה כאורה ואם צדקת מה כו' וכמ"ש במ"א⁶⁴ דלכך נאמר השקיפה ממעון קדשך מן השמים שזהו בחי' קדוש בוי"ו ואז וברך את עמך ישראל שבבחי' זו אנו חשובים כו' ע"ש בד"ה כי עמך מקור חיים כו' ע"כ בבחי' זו דוקא שייך לומר כאח לי ועיי' מ"ש ע"פ⁶⁵ דומה דודי שזהו ענין א"ח דאחי"ד משא"כ בחי' קדש נק' בחי' יחיד, וזהו ביום⁶⁶ ההוא יהי' הוי' אחד שיהי' הגילוי למטה בבחי' אחד ממש,

62) והחיות נושאות: ראה שמו"ר ספכ"ג.

במדב"ר ספ"ד. בחיי תרומה כה, י (בשם פרקי דר"א פ"ד). פיוט "וחיות" בקדושת כתר במוסף לר"ה (בכמה נוסחאות).

63) הכרובים פניהם איש אל אחיו: תרומה כה, כ. [וראה בארוכה ד"ה מי יתנך, הנסמן לעיל בהערה 3].

64) במ"א דלכך נאמר השקיפה: תבוא כו, טו. תו"א מקץ לד, ד.

65) ע"פ דומה דודי: ביאורו"ז לאדהאמ"צ קע"א, ד (בהוצאה הקודמת – קמב, ג), ושם במ"מ נסמן לכתבי האריז"ל. וראה מזה באוה"ת דרושים לר"ה (כרך 1) בתלא (ומביא שם מהמאמר כאן)

66) ביום ההוא יהי': זכרי' יד, ט.

54) ה' ממרום ישאג: ירמ" כה, ל.

55) בזוהר קוב"ה סליק: ראה זח"א רי, א. זח"ג כ, ב. [וראה במ"מ במאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' שג].

56) וכד אנת תסתלק: תקוני זהר ד"ה פתח אליהו (יז, ב).

57) ע"א: עובדי אלילים.

58) נק' הגלות בשם עיבור: ראה בארוכה תו"א וראא נה, א ואילך (ע"פ ברכות כח, ב: מאי פרשת העבור כו' אפילו בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עוברת יהיו כל צרכיהם לפניך).

59) כמראה אדם: יחזקאל א, כו.

60) כי לא אדם: שמואל-א טו, כט.

61) חסד דרועא ימינא: תקוני זהר בהקדמה ד"ה פתח אליהו (יז, א).

אבל בחי' יחיד זהו סליק לעילא לעילא כנ"ל. והנה א"ח⁶⁷ הוא ט' ספירות דז"א שמהם שרש רמ"ח מ"ע כי טפ"ט כו' כמ"ש במ"א⁶⁸ שע"י המצות ממשיכים בחי' קדוש כנ"ל, שיהי' בחי' דירה בתחתונים ועוד ית' לקמן בפ"י כאח לי.

נת' שזהו בקשת כנס"י שיהי' בחי' הקדב"ה כאח לי כי בגלותא הוא בחי' אנת תסתלק לבחי' קדוש בחי' יחיד ונשאר למטה חושך בחינת עיבור אבל שיומשך בחי' קדוש בו"י כמו צמצום שכינתו כו' בין כו' בחי' כאח לי דווקא כמ"ש השקיפה כו' ברך כו' וכדכתי' אם⁶⁹ תגביהי כו' משם כו' וזהו ענין אחד א"ח ד'.

ה) יונק שדי אמי הענין הוא עד"מ כמו הולד בעודו בעיבור בבטן אמו אזי הוא מקופל⁷⁰ ראשו בין ברכיו ואין העין רואה ולא האוזן שומעת כנ"ל, אך אחר שיוצא בבחי' לידה לאויר העולם מיד עין רואה ואוזן שומעת כו', רק שמ"מ הוא בבחי' קטנתי מאד, אך ע"י יניקה שיונק משדי אמו כ"ד חודש שנשלמו ימי יניקה אזי נתגדלו ונתרבו איברי הולד כי החלב מגדל איברי הולד הרבה במשך זמן מועט ההוא יותר מערך ההגדלה שלו אח"כ בזמן כזה, כך יובן עד"מ למעלה, דהנה הגלות נמשל לבחי' עיבור משום כי אל מסתתר סליק לעילא לעילא, והגאולה נק' לידה שהוא בחינת גילוי אלקות בחי' קדוש ונק' רמ"ח אברים דמלכא להיות שם ה' אחד בגילוי בעולם שנה נפש דהיינו גם עכשיו בנפש האדם עכ"פ יהי' לבו מלא אהבת ה' ויראתו כו', והיינו מ"ש בק"ש אחד ואהבת כו', אך מ"מ יש עוד בחינת יניקה והגדלה להיות הגילוי בתוספת אור מבחי' סתימא דכל סתימין⁷¹ וטמירו דכל טמירין דלית⁷² מחשבה תפיסא בי' כלל יומשך בבחי' גילוי ממש כמ"ש אז⁷³ יאמרו בגוים הגדיל הוי' כמ"ש במ"א וכן עכשיו בנפש האדם לשמח נפשו בתוס' אורה ושמחה להתענג על הוי' בשמחה⁷⁴ ובטוב לבב מרוב כל וזהו בחי' יונק שדי אמו.

דהנה כתי' אם⁷⁵ הבנים שמחה, ומתחלה יש לבאר ענין השמחה פי' עד"מ בנפש האדם שבשעת השמחה צהבו פניו והדם סובב והולך בכל הגוף בתנועה גדולה והתפעלות עצומה וניכר ונרגש ריבוי החיות והתפעלות הנפש בכלי איברי

71 סתימא . . . טמירו דכל טמירין: זח"א ב, א. זח"ב רנט, א. ועוד.

72 דלית מחשבה תפיסא: תקוני זהר בהקדמה ד"ה פתח אליהו (יו, א).

73 אז יאמרו בגוים הגדיל הוי' כמ"ש במ"א: תהלים קכו, ב. ראה תו"א שמות (הוספות) קו, ג.

74 בשמחה ובטוב לבב: ע"פ תבוא כח, מז. 75 אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

67 א"ח הוא ט' ספירות דז"א: ראה ביאורו"ז שם. אמרי בינה שער הק"ש קו, ד ואילך. קט, ג. ועוד.

68 במ"א שע"י המצות ממשיכים בחי' קדוש: ראה לקו"ת אמור ד"ה ונקדשתי (לא, א ואילך).

69 אם תגביהי: עובדי' א, ד [אם תגביה. ובכ"מ מובא כמו בכאן].

70 מקופל ראשו בין ברכיו: נדה ל, ב.

הגוף ובפרט בפניו שצהבו והאדימו וכמארז'ל צהבו⁷⁶ פניו של רבי כו', והנה אין כל חדש נעשה בשעת השמחה לומר שנתחדש בו חיות מה שלא הי' מקודם כלל אלא שהוא ענין גילוי ההעלם דהיינו עצמיות החיות של הנפש שהי' מכווץ ומוסתר בהגוף בכיווץ והעלם קודם השמחה וע"י השמחה הוא יוצא מההסתר וההעלם לגילוי ולפי כי החיות מלוכש בהדם כמ"ש כ"ז⁷⁷ הדם הוא הנפש ופנימיות החיות מלוכש בדמים פנימי' לכך בהשמחה הוא גילוי פנימי' החיות צהבו פניו והדם סובב כו', וכן להיפוך, ולכן י"ז⁷⁸ ישמח כי מעורר וממשיך גילוי פנימי' הדם, וכמ"ש ובדם⁷⁹ ענבים, וע"י ממילא נעשה השמחה נמצא השמחה הוא גילוי פנימי' החיות מה שהוא תמיד מוסתר ונעלם ואינו מתגלה בגוף רק ע"י השמחה נמשך אל הגילוי ועיקר הגילוי בפנים ששם משכן גילוי פנימי' החיות ששם כל כחות המועילים ראי' ושמיעה וריח ומח' כו'.

כך עד"מ זה יובן למעלה מ"ש יאר⁸⁰ ה' פניו אליך פי' פנים הוא התגלות פנימי' החיות מאור א"ס ב"ה שבחי' זו אינה בגילוי כלל כי אע"ג דכתיב ואתה⁸¹ מחי' את כולם המחדש⁸² בטובו בכל יום תמיד מע"ב, אך הוא רק ע"י הארה חיצוני' מאורו ית' כמאמר בורא⁸³ קדושים ישתבח שמך שהוא רק בחי' שם והארה בעלמא, ולכן נק' הבריאה יש מאין מאין דוקא שהארה זו כלא חשיבא לגבי מהו"ע ית' וכמ"ש כ"ה⁸⁴ ב"ה ה' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב כו' שהן רק שני אותיות לבד אבל פנימית האור הוא בחי' עין⁸⁵ לא ראתה כו', ונק' סדכ"ס אלא שע"י יאר ה' פניו אליך דוקא והיינו ע"י תומ"צ, וזהו אשר⁸⁶ קדשנו כו' אשר הוא דבר טוב ומשובח ביותר כו' (וכנודע ג"כ בע"ח⁸⁷ דיש ב' יחודים באו"א הא' הוא תמידי בשביל להחיות העולמות והוא רק מבחי' חיצוניות חו"ב והמשכה זו הוא ע"י העלאת מ"נ של המלאכים כמ"ש והחיות⁸⁸ נושאות אבל בחי' שלימות היחוד מבחי' פנימי' נמשך ע"י אתעדל"ת ומס"נ בק"ש.

וזהו נק' יונק שדי אמו בחי' יניקה דגדלות שע"י יחוד או"א מורידים ו"ק דגדלות כו' וזהו הנק' בחי' שמחה למעלה כביכול והוא בחי' הארת פנים דהיינו גילוי א"ס ב"ה בפנים העליון כמ"ש אתה⁸⁹ פניך ה' אבקש. וגילוי זה נק'

76 צהבו פניו: פסחים ק"ג, ב. ועוד.
 77 כי הדם הוא הנפש: פ' ראה יב, כג.
 78 יין ישמח: תהלים קד, טו.
 79 ובדם ענבים: יחי מט, יא.
 80 יאר ה': נשא ו, כה.
 81 ואתה מחי' את כולם: נחמי' ט, ו.
 82 המחדש בטובו: נוסח התפילה (ברכת יוצר).
 83 בורא קדושים: נוסח התפילה שם.
 84 כי ב"ה . . ביו"ד נברא עוה"ב: ישעי'
 (85 עין לא ראתה: ישעי' סד, ג. ברכת לוד, ב.
 86 אשר קדשנו: נוסח ברכת המצות.
 87 בע"ח דיש ב' יחודים: שער הכללים ספ"ה. פ"ג. שער הזיווגים (שט"ו) פ"א. שער הנסירה (שכ"ט) רפ"ב. פ"ח שער הק"ש פ"ה. וראה לקו"ת נצבים מז, א. ובכ"מ.
 88 והחיות נושאות: נסמן לעיל הערה 62.
 89 את פניך: תהלים כו, ח.
 כו, ד. מנחות כט, ב.

מאמר מי יתנך כאח לי

טו

יונק שדי אמי שהוא בחי' תושבע"פ כי עיקר השעשועי' של הקדב"ה ושמתחו הוא מן התורה דוקא, וכמ"ש ואהי"ם⁹⁰ אצלו אמון ואהי' אצלו שעשועי' יום יום משחקת לפניו כו' פי' הפסוק מדבר בענין שרש התורה וסדר המשכתה עד שנמשכה למטה ויש כאן ה' מדריגות היינו א' ואהי' אצלו אמון הוא כמארז"ל אמון"י מופלא אמון מוצנע שרש התו' הוא נמשכה מרצון וחפץ העליון שנק' אמון מופלא מפני שהוא בחי' סתימו דכל סתימין ואח"כ בחי' ב' ואהי' אצלו שעשועי' יום יום דהיינו בצאתה מההעלם אל הגילוי ע"ז אמרו אורייתא מחכמה נפקת פי' נפקת הוא בחי' גילוייה היא מחכמה ובינה שהם בחי' תושב"כ ותושבע"פ, וזהו בחי' יום יום דהיינו בחי' חו"ב, וזהו ג"כ ענין התורה"י קדמה אלפיים שנה קודם שנברא העולם דהיינו בחי' אאלפך"י בינה תושבע"פ, והנה עונג העליון מבחי' סדכ"ס נמשך ומתגלה בחו"ב זהו ענין ואהי' אצלו שעשועי' יום יום, והנה יום יום הם ב' בחי' י"ה דשם הוי'.

ואח"כ משחקת לפניו בכל עת היא המשכת התורה מבחי' וי"ו דשם הוי' שהוא בחי' ששה מדות חג"ת נה"י שמהם נמשך כשר פסול וטמא וטהור כו' הרי בחי' ג'. אח"כ משחקת בתבל ארצו הוא בחי' ה' אחרונה דש' הוי' שנק' ארץ לפי שהוא בחי' ה' אחרונה משם הוי' ב"ה וזהו בחי' ד' ומשם נמשך להיות ושעשועי את בני אדם, היינו שמתגלה תענוג עליון שבתורה ושעשועי' עליונים אל בני אדם ממש וזהו בחי' ה'. ולכן ניתנה"י התורה ע"י ה' קולות ה' המשכות הנ"ל, ונמצא מובן דעיקר השעשועי' והשמחה למעלה ע"י התורה לפי ששרשה מתענוג ושעשועי' עליונים ממש.

וזרה אנהגך⁹¹ אל בית אמי פי' תחלה מצטרך להמשיך שפע ועונג העליון מבחי' ואהי' אצלו אמון לבחי' בית אמי שהוא ענין אורייתא מחו"ב נפקת שעשועי' יום יום כנ"ל דהא כתיב כולם בחכ' עשית שגם החכמה נק' עשי' אצלו ית' ע"כ צ"ל אנהגך כו'. ואח"כ תלמדני דהיינו כמ"ש ושעשועי בני אדם כנ"ל.

וזרה מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי, שהצדיקים העוסקים בתורה ומצות נק' אחים וריעים למקום כמ"ש למען אחיי וריעיי אדברה נא שלום בך, שהרי

תהלים צ, ד. ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד. זח"ב מט, א. ועוד.

93 אאלפך בינה: שבת קד, א.

94 ניתנה התורה ע"י ה' קולות: ברכות ו,

ב.

95 אנהגך אל בית אמי: שה"ש ה, ב (המשך הכתוב „מי יתנך“): אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני אשקך מיין הרקח מעסיס רמוני.

90 ואהי' אצלו אמון: משלי ה, ל-לא: ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת, משחקת בתבל ארצו ואת שעשועי עם בני אדם.

91 אמון מופלא אמון מוצנע: ע"פ ב"ר בתחילתו. תקוני זהר תיקון מ"ב (פא, ב). וראה במ"מ בתו"א מקץ לב, א (מהדורת תנש"א) בשם כ"ק אדמו"ר מהר"ש.

92 התורה קדמה אלפיים שנה: ראה מדרש

ע"י עסקם בתושבע"פ ימשיכו מבחי' עונג העליון המלוכש בחו"ב שהוא בחי' שדי אמי כנ"ל שיתגלה למטה, וכבר נת' סדר ההמשכה שהוא מבחי' שעשועי' יום כנ"ל נמשך להיות משחקת לפניו, ע"ד צהבו פניו כו' יאר ה' פניו כו' שהוא גילוי תענוג זה באות וי"ו דשם הוי' שהוא בחי' המשכת קדוש בוי"ו מבחי' קדש העליון, והרי זה בחי' הוי"ו נק' יונק משדי אמו שהם בחי' שעשועי' יום יום הנ"ל. וזהו למען אחיי וריעיי שהם צדיקים העוסקים בתורה עי"ז אדברה נא שלום בך, פי' אדברה⁹⁶ לשון הנהגה והמשכה ושלום הוא המחבר בחי' המשפיע והמקבל שימשך בחי' ההמשכה מקדש העליון להיות קדוש בוי"ו כנ"ל.

(אות ה' נת' ענין יונק דהיינו אחר הלידה רמ"ח אברי' דמלכא ע"י רמ"ח צ"ל
עוד הגדלה הנ"ל ע"י שמחה של מצוה מרוב כל, יונק שדי אמו כי אם
הבנים שמחה, השמחה גילוי פנימי' יאר פניו, והיינו הגדלה הנ"ל ושמחה זו נמשך
מבינה כי התגלות עונג בבינה ועיקר השמחה מהתורה, וזהו ואהיה אצלו וכו' עד
ושעשועי את בני אדם, ה' קולות, וצדיקים העוסקי' בתורה ממשיכים אדברה נא
שלום בך שימשך להיות משחקת לפניו והמשכה זו מבחי' שעשועי' יום יום, שדי
אימא, ובתושבע"פ הגילוי יותר, וזהו כאיש"י אשר אמו תנחמנו כו' ואמצאך היינו
כן אנכי אנחמכם לבע"ת אשר בחי' אבי⁹⁷ ואמי עזבוני ומשם יחזור וימשוך לבית
אמו וד"ל).

97 כאיש אשר אמו תנחמנו: ישעי' סו, יג.

98 אבי ואמי עזבוני: תהלים כו, י.

96 אדברה לשון הנהגה: ראה תו"א וארא
 נו, א. לקו"ת דרושים לר"ה סג, ד. מפרשים
 לתהלים מז, ד (ע"פ ידבר עמים תחתינו). ובכ"מ.

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח ר' נתן ע"ה

גורארי'

נפטר ביום הש"ק א' דראש השנה ה'תשס"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו